

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

07 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Diaconu Iurie,

Judecători – Boico Victor, Catan Liliana,

examinând, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către inculpatul Ceban Veaceslav, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 noiembrie 2017 și sentinței Judecătoriai Bălți, sediul Sîngerei din 11 august 2017, în cauza penală în privința lui,

Ceban Veaceslav X, născut XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 05.06.2017 – 11.08.2017

instanța de apel: 29.08.2017 – 08.11.2017

instanța de recurs: 01.02.2018 – 14.03.2018

26.05.2021 – 07.07.2021

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriai Bălți, sediul Sîngerei din 11 august 2017, Ceban Veaceslav a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 151 alin.(4) Cod penal, la 13 ani închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

S-a dispus ca cheltuielile judiciare în mărime de 6746 lei, să fie trecute în contul statului.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut că, Ceban Veaceslav, la data de 04.12.2015, aproximativ la orele 19:40, fiind în stare de ebrietate alcoolică, aflându-se în gospodăria lui Botnari Liuba, situată în raionul XXXXX, satul XXXXX, în cadrul unui conflict inițiat între el și Botnari Liuba, sub pretextul sustragerii unui telefon mobil de către ultima, urmărind scopul vătămării grave a integrității corporale și a sănătății, care este periculoasă pentru viață, a aplicat față de Botnari Liuba o lovitură cu un cuțit de bucătărie în regiunea umărului stâng, în rezultat cauzându-i acesteia, conform raportului de expertiză medico-legală nr.116 din 04.02.2016, vătămare corporală gravă, care a provocat decesul victimei Botnari Liuba.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 151 alin.(4) Cod penal, vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață, care au provocat decesul victimei.

3. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către:

- procurorul în procuratura raionului Sîngerei, Ceaica Dumitru, prin care a solicitat casarea deciziei în partea ce ține de cheltuielile judiciare, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, cu obligarea inculpatului la plata cheltuielilor judiciare în sumă de 6746 lei în folosul statului;

- avocatul Ganușceac Larisa în numele inculpatului, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței, recalificarea acțiunilor inculpatului în baza art. 157 Cod penal, cu stabilirea unei pedepse non privative de libertate, cu menținerea sentinței în latura cheltuielilor judiciare;

- inculpatul Ceban Veaceslav, care a solicitat să-i fie încadrate acțiunile în baza unui articol mai ușor, deoarece nu dorește să-și strice viața la închisoare, părinții lui sunt bolnavi nu are cine să-i ajute.

3.1. În motivarea cererii de apel procurorul a invocat că:

- instanța de judecată la adoptarea sentinței nu a luat în considerație faptul, că în cadrul cauzei penale de către stat au fost suportate cheltuieli, ce urmau a fi încasate de la inculpat în beneficiul statului, conform prevederilor art. 227-229 Cod de procedură penală, iar instanța, contrar acestor prevederi, a dispus trecerea în contul statului.

3.2. În motivarea cererii de apel avocatul Ganușceac Larisa în numele inculpatului a invocat că:

- fapta comisă de inculpat se încadrează în norma penală prevăzută de art.157 Cod penal, or, în rezultatul acțiunilor părții vătămate, i-au fost cauzate din imprudență vătămări corporale grave, în ce inculpatul recunoaște vina parțial, se căiește de cele comise, starea familială - tata lui este invalid, iar inculpatul este unicul întreținător a familiei, participarea lui activă în cadrul anchetei, inculpatul personal a chemat salvarea;

- pedeapsa stabilită de prima instanță este prea aspră în raport cu circumstanțele constatate în instanță, și anume faptul că, partea vătămată era în stare de ebrietate, agresivă, și singură a luat cuțitul, cu care îl amenința pe inculpat, folosind cuvinte necenzurate.

3.3. În motivarea cererii de apel inculpatul Ceban Veaceslav a invocat că:

- nu este de acord cu calificarea acțiunilor sale în baza art. 151 alin. (4) Cod penal, considerând că, acuzarea și instanța de judecată nu au luat în considerație cele declarate de martorii Cazacu Maria și Mihail, care au fost la fața locului, declarațiile acestora fiind schimbate cu alte cuvinte.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2017, au fost respinse ca nefondate apelurile declarate, cu menținerea hotărârii atacate.

4.1. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut, că prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, analizând obiectiv cumulul de probe prin prisma art. 101 Cod de procedură penală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, corect concluzionând asupra vinovăției inculpatului Ceban Veaceslav de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin.(4) Cod penal, deoarece în acțiunile acestuia sunt întrunite elementele fracțiunii imputate.

Instanța de apel a indicat, că vinovăția acestuia este dovedită pe deplin prin mulul de probe administrate de către organul de urmărire penală, examinate de către prima instanță și verificate de către instanța de apel, astfel, reținând că, instanța de fond a făcut o analiză amplă a probelor cercetate, iar concluziile făcute de instanța de fond privind vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii reținute în sarcina lui rezultă din probele administrate, cărora le-a fost dată a apreciere legală sub toate aspectele, complet și obiectiv.

Astfel că, argumentele părții apărării precum că, partea vătămată singură a luat cuțitul și îl amenința pe inculpat, și din imprudență i-au fost cauzate leziunile corporale grave, nu au fost reținute de instanța de apel, or, conform raportului de expertiză medico-legală nr.116 din 07.12.2015, efectuat de expertul V. Cojocaru, preîntâmpinat de răspunderea penală în conformitate cu art. 312 Cod penal, urmează că, decesul cet. Botnari L. a survenit de la șocul hemoragie ca urmare a plăgii penetrante de cuțit a hemitoracelui stâng cu lezarea plămânului stâng, hemotorace (2000,0) pe stânga.

La fel, conform raportului de expertiză medico-legală în comisie nr. 121 din 16.09.2016, efectuată de experți, care au fost preîntâmpinați de răspunderea penală în conformitate cu art.312 Cod penal urmează că, conform datelor din raportul de expertiză medico-legală Nr. 116 din 07.12.2015, decesul cet. Botnari Liuba, a.n. X, a survenit în rezultatul șocului hemoragie consecință a plăgii înțepat-tăiate a umărului stâng, penetrante cavitatea toracică stângă, manifestată prin lezarea țesuturilor moi a umărului stâng, lobului superior a pulmonului stâng, hemotorace în volum de 2000 ml. Canalul de rănire are o direcție superior-inferior, posterior-anterior, de la stânga spre dreapta și a fost produs cu o putere suficientă ca să cauzeze lezarea țesuturilor moi a umărului stâng, țesuturile moi a hemitoracelui stâng și lobul superior a pulmonului stâng.

În momentul cauzării leziunilor corporale victima putea să se afle în orice poziție anatomică față de agresor, cu excepția decubitusului posterior (culcată pe spate) și decubitusului lateral stânga (culcată pe fața laterală stângă a corpului).

Regiunea anatomică în care a fost depistată plaga, înțepat-tăiată nu este o zonă accesibilă mâinilor proprii (nu a putut fi produsă cu nici o mână a victimei).

Totodată, instanța de apel a menționat că, din motivul lipsei secvențelor video pe CD-ul prezentat, de la procesul verbal de reconstituirea faptei, nu este posibil de apreciat în ce moment a fost produsă victimei plaga înțepat-tăiată (f.d.39-42, vol. II).

De asemenea, instanța de apel a considerat că sunt neîntemeiate argumentele inculpatului, precum că declarațiile martorilor Cazacu Maria și Cazacu Mihai au fost interpretate eronat de procuror, deoarece aprecierea declarațiilor martorilor la etapa examinării cauzei în instanță, ține doar de competența instanței de judecată și nu a procurorului.

În contextul celor expuse supra, instanța de apel a ajuns la concluzia că nu poate fi reținută solicitarea apelanților privind reîncadrarea acțiunilor inculpatului în baza art. 157 Cod penal.

Verificând legalitatea pedepsei stabilite, instanța de apel a conchis, că prima instanță a ținut cont de prevederile art.7, 61, 75 Cod penal, de gravitatea infracțiunii săvârșite, care potrivit art.16 Cod penal se califică ca infracțiune deosebit de gravă, de persoana celui vinovat, care anterior a fost condamnat, nu s-a căit de cele comise, precum și prezența circumstanței agravante - comiterea infracțiunii de către o persoană aflată în stare de ebrietate alcoolică, iar circumstanțe atenuante în speță nu au fost reținute, astfel, fiindu-i corect aplicată pedeapsa sub formă de închisoare, care este echitabilă și va duce la corectarea și reeducarea inculpatului.

Cu privire la solicitarea acuzatorului de stat de a încasa cheltuielile de judecată compuse din plățile pentru efectuarea expertizelor din contul inculpatului, instanța de apel a considerat-o nefondată, și notificând prevederile art. 227 Cod de procedură penală a subliniat că, aceste cheltuieli au fost suportate pentru efectuarea expertizei în vederea acumulării probelor necesare, ce demonstrează vinovăția și identifică persoana vinovată în comiterea unei infracțiuni. Astfel că, concluzia primei instanțe privind trecerea cheltuielilor judiciare în contul statului este întemeiată și legală.

6. Decizia instanța de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Dubăsari Valeriu, care a solicitat casarea parțială a deciziei, cu dispunerea rejudecării cauzei în

instanța de apel, invocând prevederile de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția*, considerând că soluția instanței de apel contravine normelor procesual penale în vigoare, deoarece în opinia acestuia, în conformitate cu art. 229 alin. (2) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare urmau a fi încasate din contul inculpatului și nicidecum să fie trecute în contul statului.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 14 martie 2018, s-a dispus inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Dubăsari Valeriu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 noiembrie 2017, în cauza penală în privința lui Ceban Veaceslav, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. La 24 martie 2021, inculpatul Ceban Veaceslav a depus cerere de recurs ordinar împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2017, prin care fără a invoca vreun temei din cele statuate de art.427 alin. (1) Cod de procedură penală, solicită repunerea în termen a recursului, casarea totală a deciziei și a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi decizii prin care să-i fie redusă pedeapsa cu închisoarea.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal constată că acesta este inadmisibil, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este declarat peste termen.

În conformitate cu art. 422 Cod de procedură penală, termenul de atac cu recurs a deciziei instanței de apel este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Sub acest aspect se atestă că, potrivit materialelor dosarului, dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți a fost pronunțat la 08 noiembrie 2017, în prezența procurorului, avocatului și inculpatului Ceban Veaceslav, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată din instanța de apel (f.d.152-154, vol. II), fiind menționat că pronunțarea integrală a deciziei va avea loc la data de 06 decembrie 2017.

Tot din procesul-verbal al ședinței de judecată a instanței de apel din 06 decembrie 2017 (f.d.153 verso-154, vol. II) se constată că, la data stabilită, în prezența procurorului și a inculpatului Ceban Veaceslav, a fost pronunțată decizia motivată, fiindu-le înmănată copia deciziei motivate, fapt confirmat prin recipisa anexată la materialele cauzei(f.d.163, vol. II).

Conform materialelor cauzei, copia deciziei motivate a fost expediată avocatului Ganușceac Larisa la data de 07 decembrie 2017, fapt confirmat prin scrisoare de expediere a deciziei motivate cu nr. de ieșire 25045 (f.d.164, vol. II), ordine în care, se prezumă că inculpatul Ceban Veaceslav și avocatul acestuia au cunoscut despre data pronunțării deciziei, fiindu-le cunoscută și soluția pe caz.

În continuare, Colegiul penal menționează că, inculpatul Ceban Veaceslav a declarat recurs ordinar împotriva deciziei adoptate de către instanța de apel, la data de **24 martie 2021**, fapt confirmat prin ștampila oficiului poștal aplicată pe plic.

Așadar, Colegiul penal specifică faptul că, pentru inculpatul Ceban Veaceslav termenul de atac prevăzut de art. 422 Cod de procedură penală, urmează a fi calculat începând cu data de **07 decembrie 2017**, adică a doua zi după pronunțarea deciziei motivate, ținând cont de dispozițiile art. 231 alin. (3), (5) Cod de procedură penală și expiră la **06 ianuarie 2018**.

Prin urmare, recursul inculpatului Ceban Veaceslav declarat la 24 martie 2021, nu se încadrează în termenul limită prevăzut de art. 422 Cod de procedură penală, fiind depus peste 3 ani.

La acest capitol este de menționat că art. 422 Cod de procedură penală, nu prevede repunerea în termen a recursului ordinar, nici o altă procedură legală de a calcula termenul de recurs decât de la data pronunțării deciziei motivate.

Totodată, Colegiul penal menționează, că art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală prescrie expres că în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. Prin urmare, durata termenului de recurs este stabilită prin lege. Acest termen nu poate fi prelungit sau scurtat de instanța de judecată. El este absolut și are un caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

Mai mult, Colegiul penal notează că, o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului/recursului ar împiedica rămânerea

irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în prima instanță și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

În hotărârea CtEDO pronunțată în cauza *Ponomariov vs Ucraina* (03 aprilie 2008) Curtea Europeană a notat că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe noi descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

De asemenea, Colegiul penal reține și jurisprudența CtEDO în hotărârea pronunțată în cauza *Bodiu vs. Republica Moldova din 18 iunie 2019* (cererea nr. 7516/10), în care Curtea a statuat că admiterea cererii de recurs după o perioadă de timp considerabilă și în absența oricărei explicații plauzibile cu privire la motivul pentru care partea s-a aflat în imposibilitate de a se adresa mai devreme, s-a soldat cu ignorarea unui întreg proces judiciar, și în consecință s-a constatat încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a dreptului la un proces echitabil garantat de art. 6§1 CEDO.

Astfel, odată ce recursul ordinar al inculpatului Ceban Veaceslav este declarat peste termen, urmează a fi dispusă inadmisibilitatea acestuia.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către inculpatul Ceban Veaceslav, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 noiembrie 2017, în cauza penală în privința lui *Ceban Veaceslav X*, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 29 iulie 2021.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecători

Boico Victor

Catan Liliana